

ADRES

BEHELZENDE

TOELICHTING VAN HET TWEEDE RAPPORT DER STAATS-COMMISSIE,

VAN 29 NOVEMBER 1853,

DOOR

R. F. Baron van Raders.

Aan
de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Mijne Heeren!

Het *voorloopig verslag* der Commissie van Rapporteurs voor het ontwerp van wet tot vaststelling van Hoofdstuk IX der begrooting van Staats-uitgaven voor het dienstjaar 1864, van den 26 October 1863, bevat de volgende paragraaf:

„§ 18. Ook naar aanleiding van de deswege bij de Kamer ingekomen „adressen werd gevraagd, of de Regering het voornemen koesterde, om op „de schadeloosstelling der eigenaren op St. Martin, zoo als die bij de wet „is bepaald, terug te komen.

„Eenige leden schroomden niet den maatstaf voor die schadeloosstelling eene „smet te noemen op den anders zoo vrijgevigen maatregel der emancipatie. De „aandachtige lezing der ingediende adressen uit St. Martin had hen overtuigd, „dat, ook blijkens de 140 manumissiën, die aldaar na 1848 hadden plaats „gehad, de slavernij tot in 1863 toe, werkelijk in het Nederlandsche deel „van het eiland had blijven bestaan. — Nam men dit aan, dan kon de ver„leende schadeloosstelling niet anders dan als uiterst karig en geheel oneven„redig worden beschouwd.

„Andere leden stemden dit in geenen deele toe. Zij zouden het zeer af„keuren, zoo, in welken vorm ook, op de beslissing des wetgevers ten aanzien „der schadeloosstelling van de eigenaren op St. Martin wierd teruggekomen. „Tegenover de vertoogen der belanghebbenden beriepen zij zich op het Rapport „der Staats-commissie van 1853, die al wat de emancipatie betreft zoo naauw

„heeft onderzocht en voor St. Martin tot de slotsom kwam, dat de slavernij „daar in 1848 is afgeschaft."

Na het aangehaalde te hebben gelezen, vroeg ik mij af, of ik als medelid der ten deze bedoelde Staats-commissie het aangevoerde niet zou dienen toe te lichten en van die overweging was het gevolg, dat ik heb besloten eenige woorden daarover bij Uwe Kamer in het midden te brengen.

Het tweede Rapport der onderwerpelijke Staats-commissie, hetwelk niet door mij werd onderteekend, om reden dat mijn gevoelen daarin „niet naar behooren is opgenomen", (1) bevat een groot aantal bladzijden handelende over St. Martin, Nederlandsch gedeelte, voor het meerendeel, zoo ik geloof, afgeschreven van eene nota, door een lid der Commissie opgemaakt, voor wien het zamenstellen van lange pleidooijen eene gemakkelijke verrigting was geworden.

In dat uitvoerig vertoog komt onder anderen voor:

„De adressanten (van St. Martin) beweren namelijk, dat in 1848 geenszins „eene wezenlijke emancipatie is tot stand gekomen;...... Er hebben manu-„missiën en verkoopingen van slaven plaats, even als ware de slavernij on-„veranderd gebleven. In het tijdvak van 1848 tot 1853 is het aantal dier „overgangen niet minder dan 261, of nagenoeg een zesde van het gansche „aantal slaven geweest.

„De Regering heeft van haren kant niets verrigt om de bewering der „adressanten ten opzigte van den regtstoestand der gewezen-slaven tegen te „spreken, maar integendeel, die beweringen, meermalen, zoo regtstreeks als „zijdelings, bevestigd.

„Zoo heeft zij, op de daartoe strekkende aanzoeken" — men lette voor-„namelijk hierop! — „voortdurend geweigerd tot de emancipatie over te gaan, „niet op grond, dat die reeds voltrokken was, maar om redenen vreemd aan „de in 1848 genomen maatregelen, zoo als: gebrek aan de vereischte geld-„middelen, onmogelijkheid om in de eene Kolonie tot de emancipatie over „te gaan en die in de andere te verdagen, en dergelijke meer.

„Eindelijk gewaagt de Regering in al de hieromtrent van haar uitgegane „stukken, steeds van de *slaven*, soms van de *niet vrijen* van St. Martin; „dit is onder anderen het geval met de omstandige verslagen die zij jaarlijks „aan de Staten-Generaal doet toekomen, ter voldoening aan de 1e alinea van „art. 60 der Grondwet. (2)

Op die redenering, waarbij de Regering wordt gelaakt wegens de adressanten niet tegengesproken te hebben, merk ik aan: De Regering die den regtstoestand der slaven op St. Martin is blijven erkennen, handelde overeenkomstig met het in de wet nedergelegde grondbeginsel, zeggende: „De manu-„missie van slaven kan niet anders plaats hebben dan door eene daad van het

(1) Tweede Rapport enz., blz. 374. (2) Tweede Rapport enz., blz. 61, 62.

„hoog gezag.” (3) Zoodanige daad heeft toch ten aanzien van St. Martin niet plaats gehad vóór dat de slavernij in de Nederlandsche West-Indische Koloniën bij de wet van 8 Augustus 1862 is afgeschaft.

Na een groot gedeelte der op de voormelde redenering gevolgde overwegingen der Staats-commissie te hebben doorgeloopen, vindt men ter neder geschreven: „Om al deze redenen heeft de Staats-commissie gemeend als punt „van uitgang te moeten aannemen, dat de personen, die op het Nederlandsch „gedeelte van St. Martin den 1 Junij 1848 tot den slavenstand behoorden, „van dien dag af vrije menschen zijn.” (4) Maar dat punt van uitgang was valsch, want, men heeft het reeds gezien: „de vrijverklaring van slaven kan „niet anders plaats hebben dan door eene daad van het hoog gezag,” en de Regering heeft op de aanzoeken, die van St. Martin zijn ingekomen, „voortdurend geweigerd tot de emancipatie over te gaan.

Het is van bekendheid dat ik mij zeldzaam heb kunnen vereenigen met de plannen door de meerderheid der Staats-commissie voorgestaan. Liever wilde ik den Staat vrijwaren van het uitgeven der millioenen voor de emancipatie der slaven en onze West-Indische koloniën behoeden van lastposten te worden voor Nederland. Maar bij uitzondering heb ik mij wel kunnen vereenigen met het zakelijk voorstel ten aanzien van St. Martin gedaan, luidende:

„De Staats-commissie geeft aan Uwe Majesteit in overweging om het „totale cijfer van de tegemoetkoming te bepalen op eene ronde som van „*f* 200,000.

„Dat cijfer is 60 ten honderd van dat hetwelk zou in aanmerking komen „wanneer van *schadevergoeding* sprake was: maar bij de beoordeeling van dat „verschil moet niet worden uit het oog verloren:

„*a.* Het in 1849 aan de ingezetenen verstrekte voorschot van *f* 10,000, hetwelk „nog niet teruggegeven is en welligt nimmer zal terug gevorderd worden.

„*b.* De in het belang ook der ingezetenen plaats gehad hebbende herstelling „van de groote zoutpan, waartoe eene som van *f* 23,000 uit 's lands kas „is bijgedragen.

„*c.* De omstandigheid dat die zoutpan, hoezeer Gouvernements eigendom, „evenwel een middel van bestaan is voor de gezamenlijke ingezetenen, „die derhalve, bij stilstand of kwijning van den landbouw niet van hulp„middelen zijn ontbloot. (5)

Men ziet het, hier werd om het cijfer van 60 ten honderd te vergoêlijken, het blijvend vruchtgebruik der zoutpan in compensatie gebragt. Maar wat is er sedert gebeurd?

---

(3) Reglement op de manumissie van slaven, 1831, art. 1.

(4) Tweede Rapport enz., blz. 66.

(5) Tweede Rapport enz., blz. 68.

Bij Koninklijk besluit van den 21 Junij 1858, werd de onderwerpelijke zoutpan, voor den tijd van 80 jaren afgestaan aan zekeren heer F. A. Perrinon, om haar ten zijnen voordeele te bewerken. Ik geloof dat ter dezer zake geene voorafgegane raadpleging met den Gouverneur van Curaçao of met den gezaghebber van St. Martin heeft plaats gevonden. In een vroeger stuk van 25 Julij 1862 heb ik gesproken van de „ingezetenen van dat eiland, die nu weder zouden worden te kort gedaan." Daarmede had ik toen op het oog de concessie van de zoutpan van St. Martin, waarvan het vruchtgebruik tot dus ver aan de gezamenlijke ingezetenen van het eiland was ten deel gevallen, en waarop de Staats-commissie heeft gewezen als een middel van bestaan, van voortdurenden aard.

Bij een volgend Koninklijk besluit van 17 Junij 1859, n°. 63, werd de bewilliging verleend tot oprigting in Nederland van de *Maatschappij tot zoutwinning op het eiland St. Martin*, op den voet en onder voorwaarden der overgelegde acte van oprigting dier naamlooze maatschappij, uit welke het blijkt, dat voor de concessie van het zoutmeer van Philipsburg door den heer Perrinon ingebragt, hem is te goed gedaan *f* 468,000, aan, zoo het heet, „ten volle gestorte aandeelen." (6)

Naderhand heb ik vernomen, dat er aan de voormelde maatschappij uit 's Rijks kas is verleend in drie termijnen eene bijdrage van *f* 30,000; als ook, dat van het uitgaand regt van 5 centen per vat zout, hetgeen voor de koloniale kas eene nog al aanzienlijke inkomst plagt opteleveren, is afgezien. En nogtans is, naar ik hoor, de voornoemde maatschappij hare ontbinding nabij, uit gebrek aan de noodige geldmiddelen om hare ontginning voort te zetten.

Eens voerde ik aan jegens de Eerste Kamer der Staten-Generaal: „Mijn „streven in deze zaak, is ook nog voor 's lands eer, om te voorkomen dat „er door eene Nederlandsche wet, eene openbare onregtvaardigheid jegens „ingezetenen van een Nederlandsch West-Indisch eiland worde verkondigd." Dat heeft echter het gevreesde onheil niet kunnen tegenhouden. Nu leest men in een stuk afkomstig van de Tweede Kamer: „Eenige leden schroomden „niet den maatstaf voor de schadeloosstelling eene smet te noemen op den „anders zoo vrijgevigen maatregel der emancipatie." Welnu, die meening is ook de mijne, en voor zoo ver ik heb kunnen waarnemen, is zij ook de meening van ieder eerlijk denkende in Nederland, die in de gelegenheid moge zijn geweest, van de onderwerpelijke zaak van St. Martin met aandacht kennis te nemen.

'S GRAVENHAGE, 10 *November* 1863. R. F. VAN RADERS.

(6) *Nederl. Staats-Courant* van 16 Aug. 1859 en volgenden.

TE 'S GRAVENHAGE, BIJ DE ERVEN DOORMAN.

